

Adviesraad voor het
Wetenschaps- en Technologiebeleid

Aan
de minister van OCenW
De heer drs. L.M.L.H.A. Hermans
Postbus 25000
2700 LZ ZOETERMEER

13 september 2000

Loopbanen in het onderzoek. reactie op het rapport van mevrouw dr. B.E. Van Vucht Tijssen

Geachte heer Hermans,

De AWT heeft met veel belangstelling kennisgenomen van het rapport *Talent voor de Toekomst; Toekomst voor Talent* van de adhoc commissie die u heeft ingesteld onder voorzitterschap van mevrouw dr. B.E. van Vucht Tijssen. Dit rapport houdt nauw verband met het thema *(on)aantrekkelijkheid van een onderzoekloopbaan in Nederland* uit het werkprogramma van de AWT. De Raad vindt het rapport zinvol en belangrijk voor de uitwerking van genoemd thema uit het werkprogramma. Vooruitlopend op die uitwerking acht de Raad het van belang nu reeds een kanttekening te plaatsen bij het rapport van de commissie.

De commissie Van Vucht Tijssen richt zich vooral op de in- en doorstroom van wetenschappelijk personeel binnen ons universitaire systeem. Zij stelt dat de in aantocht zijnde pensioneringsgolf tot een grote behoefte aan instroom van nieuw talent zal leiden. Over enkele jaren zal de uitstroom dermate groot zijn dat de instroom dan niet toereikend is om de vrijkomende plaatsen op te vullen. Om toekomstige tekorten te voorkomen, bepleit de commissie een soort dakpanconstructie: nu reeds een UD, UHD of hoogleraar benoemen op een plaats die binnen enkele jaren vacant zal komen. Voor die 'boventallige' formatie acht de commissie gedurende tien jaar jaarlijks gemiddeld 140 miljoen nodig, als een *lump sum* aan de universiteiten toe te wijzen.

De AWT onderschrijft de analyse van de commissie en onderkent de geschetste problemen. Hij zet echter een kanttekening bij de voorgestelde *lump sum* bekostiging van de dakpanconstructie. Hij vreest dat dit voorstel in de praktijk vooral consolidatie bevordert: er komt in feite een premie op het in stand houden van bestaande leerstoelen. De Raad acht dat niet de juiste weg. Hij meent dat de verwachte pensioneringsgolf eerst en vooral moet worden benut om tot vernieuwing en concentratie te komen.

De Raad meent dat verhoging van de *lump sum* voor de universiteiten onvoldoende gericht is op vernieuwing en concentratie die vanuit een nationale optiek wenselijk en mogelijk is. De colleges van bestuur behartigen de belangen van de eigen instellingen heel goed. Echter, de som van de lokale optima leidt niet automatisch tot een nationaal optimum.

Dat dit geen theoretisch spanningsveld is, wordt geïllustreerd door reacties op het advies *Vitaliteit en kritische massa* dat de Raad vorig jaar (augustus 1999) uitbracht. Dit advies schetst de noodzaak van een substantiële concentratie binnen de exacte wetenschappen. Zonder die concentratie zal het steeds moeilijker worden om voldoende ruimte te scheppen voor vernieuwing, verdieping en verbreding van het wetenschappelijk onderwijs en het onderzoek. De reacties illustreren dat de betrokken instellingen uitgaan van het lokale belang: niemand wil een reductie in de eigen achtertuin.

De Raad concludeert dat de pensioneringsgolf een belangrijk aandachtspunt is voor de universiteiten. Hij meent dat deze golf niet alleen problemen scheidt maar ook kansen biedt voor vernieuwing en concentratie van het wetenschappelijk onderwijs en onderzoek. De Raad stelt voor om de eventuele extra middelen die de overheid in dit kader beschikbaar stelt, vooral via NWO te verdelen. Deze middelen moeten worden ingezet voor die vernieuwing en die concentratie die vanuit een nationale optiek gewenst is.

Hoogachtend,

dr.ir. B.P.Th. Veltman
voorzitter